

ACTES, PROGRAMACIÓ, ESPAIS URBANS I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

La participació en aquest bloc temàtic ha estat d'un total de 16 comunicacions, amb diversitat de propostes i heterogeneïtat quant al seu contingut. El programa de festes ha estat l'eix temàtic central de la majoria de comunicacions, seguit de l'atenció a actes concrets, detectant-se també cert interès pels espais urbans en què es desenvolupa l'activitat festera. Quatre de les comunicacions han comptat amb centenars de suports, destacant les presentades per la Federació de Colles i la Federació Gestora de Gaiates.

ASPECTES GENERALS DEL PROGRAMA DE FESTES

Present i futur del programa oficial

1. El programa oficial de les festes de la Magdalena ha experimentat un important creixement al llarg de les darreres dècades, fruit de l'addició progressiva de nombrosos actes. Alguns d'ells es mantenen avui pel dictat del costum, malgrat no comptar amb cap repercussió per a la ciutadania, per tractar-se d'actes exclusivament protocol·laris de les reines de les festes i les seues corts d'honor. Per les mateixes raons, és habitual trobar-se amb molts actes simultanis que es disputen l'atenció dels castellanencs i les castellanenques. Tot plegat, a vegades al lector li resulta difícil trobar un acte concret al programa de manera àgil i senzilla.
2. En aquest sentit, es considera convenient tendir a la reducció de la quantitat d'actes i, així mateix, treballar per a una millor jerarquització del programa de festes que facilite la localització de grups d'actes de temàtica específica (FAMM!, mostra folklòrica, teatre...) aprofundint en els avantatges que ofereix en aquest sentit l'app oficial de les festes.
3. També es palesa l'interès per primar la qualitat sobre la quantitat i, en aquest sentit, es constata l'interès per debatre sobre la pertinència d'actes que es van concebre dècades enrere -i que s'han consolidat al programa- sobre els quals es demana una reflexió sobre el seu sentit actual a tots els nivells.
4. Des de la catalogació com a Festes d'Interés Turístic Internacional, s'evidencia que els horaris nocturns de finalització d'actes al carrer està regulat de manera més restrictiva que en altres ciutats que compten amb aquesta mateixa catalogació.
5. Així doncs, se suggereix la creació d'una ordenança municipal d'aplicació els 9 dies de festes, que aplegue tots els temes referits a ens festers durant la setmana de festes (horaris, permisos, normativa especial...).

El pes de les senyes d'identitat de les festes

6. Es manifesta que la participació popular és el gran actiu de la festa i que la llum, la música i el foc formen part de la seua identitat. Durant molt temps es va fer una aposta per la denominació «festes de la llum», amb la gaiata com a símbol principal. Així mateix, la música és protagonista en qualsevol manifestació festera a la nostra terra i, finalment, la tradició pirotècnica està molt arrelada a la ciutat, detectant-se, no obstant això, una minva de la qualitat en alguns àmbits de la programació específica. A més, l'aparició de colles de dimonis i de bestiari a la ciutat obre noves possibilitats en aquest context.
7. Es proposa recuperar la idea de «festes de la llum» amb una nova i ambiciosa estratègia de treball que incorpore una sèrie d'actuacions, des de la potenciació dels actes que actualment donen protagonisme a la llum (Encesa) fins a la creació d'espectacles puntuals o instal·lacions permanents durant la setmana de festes -els quals podrien comptar amb el patrocini de grans marques d'il·luminació- passant per la participació de la ciutadania i la intervenció de joves talents. També, en aquest sentit, es planteja la il·luminació extraordinària de carrers amb propostes veïnals, la construcció de gaiates individuals per ser exposades en llocs públics i la creació d'una desfilada de llum composta per centenars de gaiates de mà. En definitiva, convertir Castelló en una «ciutat il·luminada» durant les festes, creant un nou factor de diferenciació per a la internacionalització de la Magdalena. En el mateix sentit, se suggereix la potenciació de la figura del monument gaiater, sumant-hi espectacles de llum i so que pogueren atreure més visites.
8. Quant a la música, es proposa aprofundir en l'esperit inicial del Festival d'Animació i Música de Magdalena (FAMM!) amb cura en la selecció dels grups participants i un major pressupost per garantir-ne la qualitat.
9. Pel que fa al foc, es recomana millorar la dotació pressupostària de les mascletades i la seua promoció, atés que són molt valorades pels professionals, però no en l'àmbit nacional. Quant als castells de focs artificials, s'aposta per concentrar els esforços en una menor quantitat però amb una major qualitat, així com per la programació d'un castell piromusical aquàtic. D'altra banda, se suggereix recuperar les traques de la Romeria contemplades a la consuetada (*Romeria de les Canyes a l'ermita de Santa Maria Magdalena del Castell Vell*, Castelló, Excm. Ajuntament de Castelló de la Plana, 1991) i l'acurtament de la traca final per a afavorir una participació més nombrosa de corredors (es podrien establir acords amb clubs esportius), així com recuperar la

seua programació original, després del Magdalena Vítol. D'altra banda, es planteja l'opció de crear actes innovadors amb pirotècnia de festa (correfocs i actes amb bestiar), que es podrien agrupar sota una nova marca.

10. Es constata que, a diferència de les festes principals d'altres ciutats del nostre entorn, no s'ha regulat la incorporació dels elements de la cultura popular de la ciutat, com ara els cabuts, dracs, víbria, l'haca, els cavallets... a les Festes de la Magdalena.

11. Es proposa la creació d'un protocol que estipule la presència dels elements de la cultura popular de la ciutat a les festes i, més concretament, la creació d'una desfilada d'animació específica, així com nous actes amb aquesta temàtica per diferents racons de la ciutat.

El paper de les colles

12. Es reconeix la contribució de les colles en les festes.

13. La participació més nombrosa dels darrers anys amb carros engalanats, que aporten singularitat i vistositat a les festes, s'ha traduït en restriccions al seu trànsit per la ciutat. Per això se sol·licita l'adopció de normatives específiques que donen major llibertat de moviments als carros engalanats durant la setmana de festes.

DESFILEDES

Les desfilades en les festes: cap a una major qualitat

14. És palés que la relaxació de costums o el desconeixement dels participants deriva en una pèrdua de la identitat diferenciadora de cada desfilada de les festes (del Pregó a la desfilada final) i perjudica la seua fluïdesa i ritme. Aquest fenomen comporta també, de vegades, una reiteració mecànica del contingut d'aquests actes, així com una certa deriva de mercantilització d'aquests.

15. La participació massiva a les desfilades (de figurants i espectadors) fa més complexa la seua gestió i les fa mereixedores d'atenció prioritària per part de l'organització, amb cura d'evitar interferències que puguin causar altres activitats simultànies que se situen en els marges dels carrers pels quals transiten.

16. Es proposa l'establiment de mecanismes que garantisquen les millors condicions de desenvolupament de les cavalcades i desfilades. En aquest sentit, es recomana a la Junta de Festes amb el suport del Patronat Municipal de Festes la creació d'un reglament per a tots els participants, dotat d'un apartat sancionador, que millore la vistositat amb mesures concretes (enllaços, zones delimitades, distribució i seguiment dels figurants, controls de vestuari, ...)

17. La Junta de Festes és l'ens responsable d'organitzar el Pregó. Es proposa que, mantenint l'essència de l'estructura tradicional, i en col·laboració amb els ens festers participants i patrocinadors, es trebal·le per millorar en el seu desenvolupament, plasticitat i agilitat.

18. Se suggereix una revisió de la cavalcada infantil, especialment de les quotes de participació dels col·lectius (concretament de les escoles de la ciutat) per a garantir una major equitat en la participació en l'acte. Així mateix, es proposa millorar la seua culminació mitjançant punts de recollida de xiquets i xiquetes participants, al final del recorregut.

19. Pel que fa al tombacarrers i a la Desfilada Internacional d'Animació, es recomana una major atenció a la qualitat en la contractació de companyies i un reglament de participació de patrocinadors, respectivament.

20. Des dels anys 90 està documentat el costum d'instal·lar cadafals, per part de les colles, als carrers Sant Roc i Sanahuja i la ubicació de carros engalanats a les boques-carrers, amb la finalitat de veure el Pregó, la Desfilada de Gaiates i la Cavalcada Infantil, a la finalització de les quals es desmunten els cadafals. No obstant això, aquest costum no s'ha reflectit en cap documentació municipal i en els últims anys es veu alterat per la col·locació de cadires de l'Ajuntament davant dels cadafals. Per això, es proposa al Patronat Municipal de Festes que es reconega oficialment un recinte de cadafals, reservat per a les colles durant els dies esmentats.

ELS ESPAIS DE LA FESTA

Per la descentralització del programa

21. En un context de gran creixement urbà de Castelló com el de les darreres dècades, la Junta de Festes ha fet possible, amb èxit, l'equilibri entre tradició i modernitat mitjançant un programa de festes per a totes les edats i interessos, amb la integració i la participació de tota la ciutadania com a prioritat. No obstant això, des del punt de vista dels espais de la festa, la reiterada

localització de certs actes (castells, espectacles, cercaviles, etc.) en determinades zones ha alimentat la idea que hi ha algunes àrees urbanes amb més festa que altres, percepció que és compartida per la població de diferents barris de la ciutat. És evident que calen fórmules per a integrar tots els col·lectius en la festa i facilitar la participació del veïnat de tots els nuclis de població del terme municipal.

22. Es proposa una nova redistribució d'actes als espais actuals, que mantinga part de la festa al centre (concerts, folklore, desfilades...) i la creació d'un cinturó intermedi de gastronomia popular on s'ubiquen els mesons; així com d'un segon cinturó, per sectors gaiaters, amb els concerts i la pirotècnia. Així mateix, se suggereix també reforçar la distribució d'actuacions del FAMM!, per tota la ciutat.

23. Es proposa a la Regidoria de Participació Ciutadana la realització d'un estudi sobre els espais urbans i les dotacions municipals disponibles a cada espai, estudi que hauria d'incorporar també dades bàsiques sobre la demografia de cada barri i els resultats d'una enquesta ciutadana que recollira les expectatives del veïnat sobre el tipus d'actes que voldria acollir prop de casa. Les dades d'aquesta enquesta, a disposició de l'organització de les festes i de la ciutadania permetrien engegar un procés transparent d'evolució cap a un major equilibri en la distribució espacial de les festes a la ciutat.

24. Es constata que la gaiata, element diferenciador de les Festes de la Magdalena, és tant el monument com el col·lectiu, les comissions de sector, i finança les seues activitats amb els ingressos que li aporta el veïnat i les empreses. En aquest sentit, la relació entre les comissions de sector i els veïnats ja existeix en tots i cada un dels actes que desenrotllen les comissions de sector, al llarg de tot l'any, participades pels seus socis (amb major prebenda) i a tot el veïnat.

25. L'espai del monument gaiater ha de ser un lloc adient, ampli i fàcilment visitable. Ha de ser equidistant a la totalitat de veïns del Sector. D'altra banda l'emplaçament de la gaiata ha d'estar lliure d'interferències visuals i lumíniques, tan permanents, senyalització i propaganda urbana, com temporals com ara les diferents instal·lacions de la mateixa comissió de sector o de la Junta de Festes, carpes, mesons, sanitaris, entaulats, etc. Així mateix l'Ajuntament haurà de facilitar la cultura de comportament i vigilància adequada per poder prescindir de certes tanques antiestètiques.

26. Tindre un «box» a l'escorxador, facilitat per l'Ajuntament, ha permès que les diferents generacions de gaiters s'identifiquen amb la seua gaiata. Una de les millors eines per a «fer gaiata» (socis, implicació veïnal i activitat) és gaudir d'un cau equidistant a tot el veïnat del sector i estable en el temps. L'Ajuntament, igual que en el seu dia va fer amb els espais a l'escorxador, ho ha de fer amb els caus gaiaters.